

Dușmanul binelui

Unul dintre răspunsurile la ancheta "Ce vă place/nu vă place la piesele românești?" din ziarul "Antract" al festivalului timișorean suna aproximativ așa: "Nu-mi place faptul că nu există mai multe piese scrise de autori tineri". Făcând abstracție de exprimarea oarecum inabilă, trebuie să recunoaștem că această observație conține o bună doză de adevăr. În România nu prea există dramaturgi sub 35 de ani (vârsta-limită a tineretii, stabilită, desigur, în mod convențional), necum sub 30 de ani, ca în multe dintre celelalte țări europene. Este ceea ce s-a văzut și la Festivalul dramaturgiei românești. Desfășurat între 2 și 8 octombrie, acesta a programat un număr de treisprezece

și Bine, mamă...), câte una de Iosif Naghiu (A treia caravelă), Radu Macrinici (Prințul din lacrimă) și Vlad Zografi (desigur, Petru) și o prelucrare a lui Gelu Colceag după La Țigănci de Mircea Eliade (Cazul Gavrilescu). Iată, așadar, că aproape jumătate din textele prezente la Timișoara au aparținut unor autori trecuți printre clasici; aproape jumătate din celelalte poartă, la rândul lor, semnătura unui dramaturg aproape clasicizat, la noi, mai ales prin festivaluri – este vorba despre Matei Vișniec, căruia i s-a "închinat", chiar la Timișoara, un festival monografic, acum câțiva ani –, în timp ce unul dintre cele patru rămase îl are drept coautor pe Mircea Eliade, așadar tot un clasic... Firește, festivalul timișorean este profilat

pe dramaturgia românească în general, fără îngrădiri de epocă și vârstă, dar scorul întâlnirii dintre "vechi" și "nou" e, totuși, semnificativ. Ce semnifică el, anume? Pe de o parte, că, așa cum spuneam, avem puțini autori tineri și, pe de altă parte, că scrierile autorilor tineri – atâtea câte sunt ele și atâția câți sunt ei – nu au

chiar perfectibile – aparținând unor autori tineri. Pentru ca și aceștia din urmă, și "restul lumii" să tragă însă un ce profit de pe urma participării, s-ar fi putut înjgheba, după fiecare reprezentație, dezbateri ad-hoc cu spectatorii și oamenii de specialitate prezenți în sală, dezbateri care să lumineze, pentru autor, părțile sau aspectele neizbutite din scrierea sa, ca și calitățile existente *in nuce* în textul respectiv. Câtă vreme nu îi vom stimula pe dramaturgii tineri și nu le vom explica limpede ce dorim de la ei, vom continua să serbăm drept "tinere speranțe" domni și doamne ajunși, de-acum, bătrâne deziluzii.

O altă modalitate de a încuraja potențialele talente o pot reprezenta Atelierele. La fel ca și anul trecut, la Timișoara au fost programate acum trei tipuri de atelier – de dramaturgie, de critică și de arta actorului –, conduse de personalități ale fiecărui domeniu. De ce nu ar fi profilate aceste spații de lucru efectiv (asta înțeleg eu, una, prin *atelier*, chiar și în varianta cosmopolită *workshop*) pe dramaturgie românească, în primul rând, și pe dramaturgie tânără, în al doilea rând? Să se discute, așadar, aplicat și la obiect, despre un text sau altul, să se caute – de ce nu? – soluții pentru ameliorarea lui, să fie cerută părerea oamenilor de spectacol asupra șanselor reale ale aceluia text de a deveni operă scenică etc.

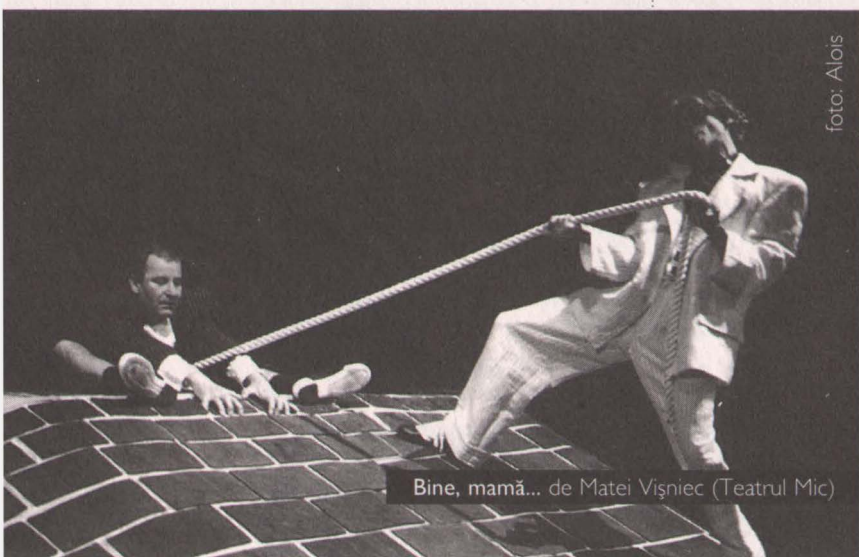

foto: Alois

Bine, mamă... de Matei Vișniec (Teatrul Mic)

spectacole, selectate de directoarea festivalului, criticul Marina Constantinescu, din oferta stagiunii trecute. Înăuntrul acestei cifre – respectabilă, în ciuda renumelui – au încăput două piese de Caragiale (O scrisoare pierdută și Conu' Leonida...), două de Eugen Ionescu (Scaunele și L'Impromptu de l'Alma), autor "tras" totuși un pic la temă, pentru că el nu și-a scris piesele în românește, iar al doilea text a fost jucat, chiar, în limba originală, adică în franceză, una de Horia Lovinescu (Jocul vieții și al morții..., într-o montare de televiziune), una de Marin Sorescu (Paraciserul), trei de Matei Vișniec (Și cu violoncelul ce facem?, Buzunarul cu pâine

parte (încă) de montări eligibile pentru o manifestare de elită.

Asupra acestui punct ar fi puțin de zăbovit. Dacă vom aștepta ca un tânăr dramaturg să "explodeze" printr-o capodoperă, vom aștepta degeaba. E lucru știut că scrisul pentru scenă are alte pretenții decât restul genurilor literare și că, spre deosebire de poezie sau roman, în teatru geniile se *formează* treptat, mai ales prin contactul cu realitatea vie a scenei; excepțiile de la această regulă sunt minime și nu tocmai ilustre. Revenind la subiectul nostru, cred că nu ar fi stricac deloc să fie aduse în festival și montări, eventual mai puțin desfășurate, cu texte –

Alice Georgescu